

Tantárgy neve: Részletes állattenyésztés I.	Kreditértéke: 5
A tantárgy besorolása : kötelező	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” 60/40 (kredit%)	
A tanóra típusa és óraszám : 2 óra előadás és 2 óra gyakorlat az adott félévben	
A számonkérés módja : kollokvium	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 7	
Előtanulmányi feltételek : -	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása 3-4 mondatban, valamint 14 (végzős MSc esetén 9) hetes bontásban az előadások	
<p>A tantárgy oktatásának általános célja, hogy a hallgatók a tárgy keretén belül szerezzék meg a szarvasmarha és a ló tenyésztésével, tartásával és takarmányozásával kapcsolatos ismereteket. Ezen ismeretek alkalmassá teszik szarvasmarhát, vagy lovat tartó üzem irányítására, a mai modern állattenyésztési technológiák bevezetésére és alkalmazására. A hallgató képes az innovációs folyamatban történő alkotó részvételre. Tudása alapján tervezheti, irányíthatja a fajták tenyésztő, nemesítő munkáját. Szakmai ismerete segítségével értelmezheti és megszerezheti szakmai feladatait. Fogékony a fenntartható és környezetkímélő módszerek alkalmazására. Felelősséget érez az előállított termék minőségéért, biztonságáért és felelősséget vállal az általa irányított beosztottak tevékenységének eredményeiért.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A szarvasmarhatenyésztés jelenlegi helyzete Magyarországon és a fejlett szarvasmarhatenyésztő országokban. 2. A fontosabb szarvasmarhafajták ismertetése, várható szerepük az egyes hasznosításokban. 3. A tej- és hústermelő-képesség paraméterei, kialakulásukban szerepet kapó genetikai és környezeti tényezők. 4. A szarvasmarha szaporodásával kapcsolatos paraméterek, biotechnikai és biotechnológiai 5. A szarvasmarha nemesítésének alapjai, sajátosságai, a tenyészértékbecslés módszerei, az ivadékvizsgálat lehetősége és megoldása különböző értékmérő tulajdonságokra. 6. Az alkalmazott tenyésztési eljárások ismertetése. 7. A tenyészésszervezés magyarországi rendszere, a törzskönyvezés jelenlegi helyzete. 8. A borjú és tenyészüsző-nevelés tartási, takarmányozási kérdései. 9. A hizlalás különböző formái és magyarországi felhasználásuk. 10. A tej és húshasznosítású állományok tartásának, takarmányozásának sajátosságai. 11. A lótenyésztés helyzete és jelentősége a mai mezőgazdaságban és társadalomban. 12. A magyarországi lófajták és azok értékelése, a külföldi fajták hasznosítási típusok szerinti értékelése. 13. A ló biológiai sajátosságai. A ló szaporodásának jellemzői, mesterséges termékenyítése. 14. A tenyészértékbecslés és a szelekció különböző használati típusokban. A teljesítményvizsgálati rendszerek jellemzői. 	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása 3-4 mondatban, valamint 14 (végzős MSc esetén 9) hetes bontásban a gyakorlatok	
<p>A gyakorlat általános célja, hogy az elméleti előadáson elhangzottakat kis csoportos foglalkozás keretében dolgozzák fel és további rész információkkal egészítsük ki. A gyakorlat keretén belül kiemelkedő színvonalú állattenyésztő telepek bemutatására is sort kerítünk.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A szarvasmarhatenyésztés világ, európai és hazai helyzetének elemzése. 	

2. A legfontosabb fajták bemutatása video és fotók felhasználásával.
3. A szakmailag kevésbé fontos, de más országokban használt fajták ismertetése.
4. A tej- és hústermelő-képesség paramétereinek értékelése, számítások elvégzése.
5. A tenyésztési eljárások bemutatása, különböző konstrukciók készítése.
6. Takarmányadagok készítése üszök és hízóállatok részére.
7. Takarmányadag készítése hús- és tejhasznosítású tehén részére.
8. Tanulmányút húshasznosítású szarvasmarhát tartó telepre.
9. Tanulmányút tejhasznosítású szarvasmarhát tartó telepre.
10. A lófajták bemutatása kép és video anyaggal.
11. A különböző lovassportok bemutatása video anyaggal.
12. Számítások végzése a ló tenyészértékbecslésével kapcsolatban.
13. Tanulmányút az egyetem Lovasakadémiájára.
14. Tanulmányút a hortobágyi nőniusz ménes megtekintésére.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

1. Holló I. – Szabó F. szerk. (2016): Szarvasmarha tenyésztés. Mezőgazda Kiadó, Budapest, 257.p. ISBN: 9789632867205.
2. Horn P. szerk. (1995): Állattenyésztés I., Mezőgazda Kiadó, Budapest, 591.p. ISBN: 0159000506170.
3. Szabó Ferenc szerk.(1998): Húsmarhatenyésztés. Mezőgazda Kiadó, Budapest, 376.p. ISBN: 963912139.
4. Bodó I.-Hecker W. (1992): Lótenyésztők kézikönyve. Mezőgazda Kiadó. Budapest, 429.p. ISBN:9637518134.
5. Mihók S. (1994): A póniló. Mezőgazda Kiadó, Budapest, 268.p. ISBN:0129004574918.

Azoknak az **előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudás:

- Biztos tudással rendelkezik az agrártudomány és a rokon természettudományi területeken is, ismeri ezek fontosabb összefüggéseit.
- Ismeri és érti a szakterületen lejátszódó folyamatokat és a köztük lévő összefüggéseket.
- Tudja és érti az élelmiszerlác-biztonság alapvető fogalmait, folyamatait.
- Választott kutatási területén ismeri a hazai és külföldi szakirodalmat.

b) képesség:

- A gazdasági, társadalmi és környezeti fenntarthatóság összefüggéseit a mezőgazdaság területén alkalmazza.
- Alkalmazza a termelés élelmiszerlác-biztonsági és minőségbiztosítási elemeit.
- Képes eligazodni és véleményt alkotni az agrárágazathoz kapcsolódó gazdaságpolitikai, valamint társadalmi eseményekkel kapcsolatban.

c) attitűd:

- Elkötelezett a környezetvédelem és a fenntartható gazdaság iránt.
- Kezdeményező, kitartó, de elfogadja a szakmailag megalapozott kritikai észrevételeket.
- Nyitott és az agrárágazat paradigmaváltozásaira.

d) autonómia és felelősség:

- Gyakorlati tapasztalatai birtokában önállóan dönt a termelési folyamatok megvalósíthatóságának módjáról és az igénybe vett eszközökről.
- Vállalja döntéseinek következményeit.
- Felelősséget érez a közreműködésével előállított élelmiszerek és takarmányok biztonságát illetően.

– Felelősséget érez az agrárgazdálkodás vidéken betöltött szerepét illetően.

Tantárgy felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Béri Béla, egyetemi docens, CSc.**

Tantárgy oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Mihók Sándor, egyetemi tanár, CSc.**

Évközi ellenőrzés módja (pl. 1 db évközi zárthelyi dolgozat):

-

Számonkérés módszereinek részletei (pl. szóbeli, írásbeli, szóbeli és írásbeli, gyakorlati jegy, megajánlott jegy, stb.):

Szóbeli kollokvium.

Az aláírás megszerzésének feltételei (pl. jegyzőkönyv, tanulmány, tervezési feladat dokumentációja, stb.):

Részvétel a tantárgyi előadásokon és gyakorlatokon.

Vizsgakérdések, tételsor:

1. A hazai szarvasmarha-tenyésztés jelenlegi helyzete, jövője.
A borjúnevelés tartási, takarmányozási technológiája.

Az ügető versenysport jellemzése.
A hobbyló jellemzése.
2. A BSE hatása a világ és Magyarország szarvasmarha-tenyésztésére.
A két ellés közötti idő rövidítésének lehetősége a szarvasmarha-tenyésztésben.

Jellemezze az arab telivér és a shagya arab lovat.
A lovak tenyésztésbevitelének szempontjai.
3. A szarvasmarha hústermelő-képességének mérésére szolgáló paraméterek.
A tejelő tehenészetekben alkalmazott takarmányozás elvei, és a legfontosabb takarmányok jellemzése.

Különböző korú és hasznosítású lovak takarmányozása.
A lovak használat, kor és nem szerinti elnevezése.
4. A szelekciós index használata a hazai szarvasmarha-tenyésztésben.
A négyfázisú takarmányozás elvei, normatívái.

A nóniusz fajta jellemzése.
Ismertessen néhány híres európai ménest. A magyar ménesintézmények.
5. A szarvasmarha faji adottságai tenyésztés szempontjából.
Az elő- és utóhasznosítás jellemzése és alkalmazhatósága a hazai szarvasmarha-tenyésztésben.

A lovak emésztésének sajátosságai.
A ló hasznosításának lehetséges formái.

6. A fajtatizta tenyésztés módszerei és alkalmazása a hazai szarvasmarha-tenyésztésben.
Tenyésztési módszerek a tőgygyulladás elleni védekezésben.

A lovak újravemhesítésének szabályai.
A ló munkáltatása és szaporítása életkortól függően. A ló hasznos és biológiai élettartama.
7. A szelekció lehetősége és hazai gyakorlata a szarvasmarha-tenyésztésben.
Az elapasztás és az ellés lefolyása tejhasznú állománynál.

A hazai lótenyésztés jellemzői.
A ló testtájai.
8. A biotechnikai módszerek alkalmazása a szarvasmarha-tenyésztésben.
A hazai szarvasmarha-tenyésztésben alkalmazott keresztezési módok jellemzése.

A ló sárlása és fedeztetése.
A vemhesség jellemzői és a vemhességvizsgálat formái lovaknál.
9. Ivadékvizsgálati módszerek és alkalmazásuk a hazai szarvasmarha-tenyésztésben.
A húsmarha tenyésztési, szaporítási kérdései.

A hidegvérű fajtacsoport jellemzése.
A lovak legeltetése, a lólegelők szerepe a ló tartásában és takarmányozásában.
10. Fajtapolitikai irányelvek a hazai szarvasmarha-tenyésztésben.
Az intenzív tejelő tehén előkészítése, a szárazonállás takarmányozásának elvei.

A nóniusz fajta ismertetése.
A lovarda jellemzése.
11. A holstein-fríz jellemzése és szerepe a hazai szarvasmarha-tenyésztésben.
A hízalási módok ismertetése és szerepük a hazai szarvasmarha-tenyésztésben.

A mezőhegyesi félvér jellemzése.
Az angol boxos istálló ismertetése.
12. A jersey jellemzése és szerepe a hazai szarvasmarha-tenyésztésben.
A növendékbecs hízalás tartási, takarmányozási kérdései.

Az angol telivér ló jellemzése.
A lovak jártatásának szerepe, megoldásai.
13. Az állományban alkalmazott tenyészbecs megválasztásának szempontjai.
Az STV, ezen belül a genetikai rendellenességek szerepe tenyészállatok kiválasztásában.

A lipicai ló jellemzése.
A díjlovaglás ismertetése.
14. A tejtermelő-képességet befolyásoló genetikai és környezeti tényezők.
Az iparszerű szarvasmarha telepeken külön hangsúlyt kapó értékmérő tulajdonságok.

A lovak szaporítása, ellése.
Az újszülött csikó ápolása, megítélése

15. A szarvasmarhafajták csoportosítása, világfajták.
A tejtermelő telepeken alkalmazott tartástechnológiai és fejési változatok értékelése.

A military versenyzés jellemzése.
A lovak jármódjai. A galopp jellemzése.
16. A hazánkban fontosabb szerepet játszó húsmarhafajták jellemzése.
A vágómarhák és a marhahús minősítése.

A ló jegyei és színe.
A kisbéri lófajta jellemzése.
17. A magyar szürke és a magyartarka szerepe a hazai szarvasmarha-tenyésztésben.
A tenyészülő-nevelés elvei, takarmányozási, tartási kérdései.

A lótenyésztés magyarországi helyzete.
A tenyésztésszervezés rendje a hazai lótenyésztésben.
18. A tejtermelő képesség mérésére szolgáló paraméterek.
A holstein-fríz tenyésztésében jelenleg alkalmazott küllemi bírálat lényege, végrehajtása.

Az életkor meghatározása lovaknál.
A járatógépek funkciója, működésének jellemzése.
19. A tenyésztésszervezés és a törzskönyvezés a hazai szarvasmarha-tenyésztésben.
A takarmányozás és tartás elvei és megoldásai a húsmarhatartásban.

A lótenyésztő egyesületek feladatai Magyarországon.
A lófajták csoportosításának szempontjai.